

Motion

1981/82: 30

av Lars Werner m. fl.

med anledning av proposition 1981/82:8 om lag om vård av missbrukare i vissa fall, m. m.

I propositionen lägger regeringen fram förslag till lag om vård av missbrukare i vissa fall. Det innebär en vidgning av nu gällande sociallagstiftning i den meningen att lagen nu även kommer att omfatta narkotikamissbrukare. Till grund för propositionen ligger ett enigt betänkande (SOU 1981:7) av socialberedningen, där samtliga riksdagspartier var företrädade. Det är därför förvånande att regeringen i propositionen på en väsentlig punkt har ändrat beredningens förslag. Socialberedningen har föreslagit att utredning och ansökan om tvångsomhändertagande skall utföras av länsstyrelsens sociala enhet. Man har för denna ordning framför allt anfört rättssäkerhetsaspekter. I propositionen föreslås nu i stället att socialnämnden skall utföra utredning och ansökan om tvångsomhändertagande. Några övertygande argument för att ändra beredningens förslag på den här punkten framförs inte av regeringen.

Det är tveklöst så att det skulle strida mot den principiella inriktning som riksdagen har gett socialtjänstlagen, att bibehålla den funktion som socialnämnden av tradition haft när det gäller tvångsomhändertagande. Att bryta denna tradition var också en av utgångspunkterna för socialberedningens arbete. Detta är emellertid inte det enda argumentet mot regeringens förslag. Än tyngre väger enligt vår uppfattning rättssäkerhetsaspekterna och kravet om att upprätthålla en kvalitativt hög nivå på förebyggande åtgärder och åtgärder som kan genomföras på frivillig grund.

Från vpk:s sida har vi tidigare skarpt kritiserat utredningsförfarandet i samband med tvångsomhändertaganden inom socialvården. Vi har visat att den dominerande arbetsordningen är, att man på någon nivå inom socialnämnden fattar beslut, vanligtvis informellt, om att ett tvångsomhändertagande bör komma till stånd. Därefter görs en utredning för att förverkliga detta beslut. Risken är därför mycket stor, att dessa utredningar blir ensidiga till sin karaktär och inte fyller de krav man kan ha anledning att ställa från rättssäkerhetssynpunkt. Dessa krav skulle på ett bättre sätt tillgodoses om utredningen företas av länsstyrelsens sociala enhet. I sammanhanget handlar det också om att göra bedömningar av de insatser som gjorts av socialnämnden, för att på frivillig väg få den enskilde att uphöra med sitt missbruk. Det är inte rimligt att socialnämnden i dessa sammanhang själv skall göra dessa bedömningar, utan det bör ligga på en utomstående myndighet. Härigenom kommer också ett visst tryck att utövas för att uppnå en någorlunda jämn kvalitet på kommunernas verksamhet på området.

Under hänvisning till det anförda föreslås
att riksdagen med godkännande av proposition 1981/82:8 i övrigt
beslutar anta följande förslag till Lag om vård av missbrukare i
vissa fall

*Regeringens förslag**Motionärernas förslag*

5 §

Socialnämnden utreder om det finns skäl att bereda någon vård enligt denna lag. Anses sådana skäl föreligga, skall *socialnämnden* ansöka om vård.

Länsstyrelsen utreder om det finns skäl att bereda någon vård enligt denna lag. Anses sådana skäl föreligga, skall *länsstyrelsen* ansöka om vård.

Ansökan skall innehålla en redogörelse för missbrukarens förhållanden och för tidigare vidtagna åtgärder. Ansökan skall också ange den vård som *socialnämnden* anser behövlig, var vården bör påbörjas och i vilket hem intagning kan ske.

Ansökan ska innehålla en redogörelse för missbrukarens förhållanden och för tidigare vidtagna åtgärder. Ansökan skall också ange den vård som *länsstyrelsen* anser behövlig, var vården bör påbörjas och i vilket hem intagning kan ske.

I målet skall förebringas läkarintyg som anger missbrukarens aktuella hälsotillstånd. Om inte synnerligt hinder möter, skall *socialnämnden* foga sådant intyg vid ansökan.

I målet skall förebringas läkarintyg som anger missbrukarens aktuella hälsotillstånd. Om inte synnerligt hinder möter, skall *länsstyrelsen* foga sådant intyg vid ansökan.

8 §

Polismyndigheten får omhänderta ----- eller någon närstående.

Sedan *socialnämnden* har ansökt om vård med stöd av lagen, kan även rätten besluta om omedelbart omhändertagande av missbrukaren.

Sedan *länsstyrelsen* har ansökt om vård med stöd av lagen, kan även rätten besluta om omedelbart omhändertagande av missbrukaren.

9 §

Polismyndigheten skall genast underställa länsrätten beslutet om omedelbart omhändertagande *samt underrätta socialnämnden om beslutet*

Polismyndigheten skall genast underställa länsrätten beslutet om omedelbart omhändertagande. *Rätten skall underrätta länsstyrelsen och socialnämnden om det underställda beslutet.*

Rätten skall så ----- genast upphäva beslutet.

Har polismyndigheten beslutat om omedelbart omhändertagande efter det att *socialnämnden* har ansökt om vård, skall beslutet underställas den rätt som prövar frågan om vård. Härvid gäller bestämmelserna i andra stycket.

Har polismyndigheten beslutat om omedelbart omhändertagande efter det att *länsstyrelsen* har ansökt om vård, skall beslutet underställas den rätt som prövar frågan om vård. Härvid gäller bestämmelserna i andra stycket.

Regeringens förslag

Motionärernas förslag

10 §

Om någon är ----- den omhändertagne häktas.

Kan socialnämndens beslut att ansöka om vård inte meddelas inom den tid som föreskrivs i första stycket, får ansökan göras av ordföranden eller någon annan ledamot som nämnden har förordnat. Beslutet skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde.

25 §

Har fråga uppkommit om att någon skall beredas vård med stöd av denna lag skall socialnämnden besluta om läkarundersökning samt utse läkare för undersökningen. Om socialnämndens ansökan om vård inte innehåller läkarintyg, får rätten själv föranstalta om läkarundersökning.

Polismyndigheten skall på begäran av socialnämnden eller nämndens ordförande eller rätten lämna biträde för att inställa en missbrukare till en beslutad läkarundersökning.

Har fråga uppkommit om att någon skall beredas vård med stöd av denna lag skall länsstyrelsen besluta om läkarundersökning samt utse läkare för undersökningen. Om länsstyrelsens ansökan om vård inte innehåller läkarintyg får rätten själv föranstalta om läkarundersökning.

Polismyndigheten skall på begäran av länsstyrelsen eller rätten lämna biträde för att inställa en missbrukare till en beslutad läkarundersökning.

26 §

Polismyndigheten skall, på begäran av socialnämnden eller av den som förestår vården vid ett sådant hem som avses i 11 §, lämna biträde för att genomföra beslut om vård eller omhändertagande med stöd av denna lag eller för att efterforska och hämta tillbaka någon som har avvikit från hemmet eller för att förflytta någon som vårdas där.

Polismyndigheten skall, på begäran av länsstyrelsen eller av den som förestår vården vid ett sådant hem som avses i 11 §, lämna biträde för att genomföra beslut om vård eller omhändertagande med stöd av denna lag eller för att efterforska och hämta tillbaka någon som har avvikit från hemmet eller för att förflytta någon som vårdas där.

Stockholm den 23 oktober 1981

LARS WERNER (vpk)

EIVOR MARKLUND (vpk)

NILS BERNDTSON (vpk)

EVA HJELMSTRÖM (vpk)

C.-H. HERMANSSON (vpk)

BERTIL MÅBRINK (vpk)

INGA LANTZ (vpk)

